СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 201. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 30. серпня, 1927. VOL. XXXV. No. 201. Jersey City, N. J., Tuesday, August 30. 1927. THREE CENTS

ВЕЛИКИЙ ПОХОРОН ДЛЯ САККА Й ВАНЦЕТТІ

7,000 ЛЮДИЙ В ПОХОДІ, 200,000 ПРИГЛЯДАЄТЬСЯ.

БОСТОН, Месечузетс, 28. серпня. — Мимо влийного дощу що найменче 7 тисяч осіб узяло участь в урочистому похороні Сакка й Ванцетті та йшло за тілом походом цілих 8 миль. На цвинтарі було коло 10,000 осіб, а яких 200,000 приглядалося походови з хідників міста.

Поліція визначила докладно, до якої границі має право товпа на похороні посуватися, а коли учасники переходили поза сі межі, поліція виступала проти них остро, чим викликала обурення учасників. Від учасників походу теж падали на поліцію й уряд ріжні погрози. З цілого похорону видно було озлобленнє учасників на уряд.

Промовцем на похороні була секретарка комітету оборони страчених; вона представляла померших як жертви одного з найогиднійших злочинів історії.

Тіла обох страчених віддано на спаленнє. Попіл виставлять у кількох містах; у Ню Йорку виставлять його на публичний вид на Юніон Сквері в понеділок сполудня.

РЕДФЕРН СТРІНУВСЯ ПЕВНО З НЕВДАЧЕЮ.

ВЖЕ БІЛЬШЕ ЯК ДЕНЬ ЯК ВІН МАВ БУТИ В РІО ДЕ ДЖАНЕЙРО.

БРОНСВИК, Джорджія, 28. серпня. — Спроба американського летуна Редферна перелетіти без перерви з північної Америки в полудневу та здобути тим самим рекорд у довжині лету, певно скінчилася невдачею. Таке заключенне зробили загально американські знатоки летництва, коли Редферн опізнився на більше як на день зі своїм приїздом до бразилійської столиці Ріо де Джанейро.

Редферн певно мусів з якоїсь причини опуститися з воздуха на воду або землю. Що з ним сталося, не відомо.

МЕКСИКАНСЬКІ ВІЙСКА ЩЕ НЕ ВИЗВОЛИЛИ АМЕРИКАНЦІВ.

КОНЗУЛЯТ ПОБОЮЄТЬСЯ ЗА ЇХ БЕЗПЕЧЕНСТВО.

ВАШИНГТОН, 28. серпня. — Американський конзуль з Ґвадаляхара, в Мексику, доносить американському департаментови стейту, що мексиканські федеральні війска ще не наспіли до стейту Халіско, в якому громада Мексиканців напала на срібну майну одного американського підприємства та загрожує Американцям і Англійцям. Через те конзулят побоюється, що сталося з тими, що не втікли з околиці.

Після звіту конзуляту, заворушення мають характер радикальний. Ціла ся околиця має мати радикальний характер, як у загалі все західне Мексико.

БАНДА МЕКСИКАНСЬКИХ ОПРИШКІВ ПОТОНУЛА В РІЦІ.

ВТІКАЮЧИ ПЕРЕД ВІЙСКАМИ, ПОПАЛИ В ЗІБРАНІ ВОДИ.

МЕКСИКО, 28. серпня. — В околиці місцевости Міхтекіля, недалеко коло Вера Крус, допали федеральні піхотинці банду розбишак опришка Хосе Ноґалеса, зложену з яких 30 людий. Розбишаки пробували ставити опір, але як зараз по перших вистрілах упало з їх сторони трох, один неживий, а двох тяжко ранених, вони кинулися далі втікати. Переслідувані вперто жовнірами та приперті до одної ріки, вони пробували переправитися через ріку. Води ріки були якраз тоді вилляли. В рвучих филях ріки погибли всі члени банди без виїмку.

ПОЛІЦІЙНИЙ СТОРОЖ УБИЙНИКОМ.

ВБИВ ДЛЯ РАБУНКУ ЧОЛОВІКА, КОТРОГО МАВ СТЕРЕГТИ.

НЮ ЙОРК, 28. серпня. — В тунели під Джером Евеню один полісмен, їдучи рано поліційним автом, побачив стоячий автомобіль, а на ньому коло кермового кола схиленого на ньому чоловіка. Коли він вертав яких 20 мінут опісля, сей чоловік дальше лежав, як передтим. Полісмен сейчас догадався, що він не спить, як полісменови спершу здавалося. Коли він підійшов близче до авта, побачив просочуючийся зпід дверий авта червоний павороз. Відтак доглянув на виску чоловіка маленьку дірочку. Чоловік був убитий.

Слідство доказало, що се був Джадсон Гюит Прет, помічник суперінтендента одної будівельної компанії, що він виїхав того дня з 4,700 долярами на виплату робітникам, що їхав у товаристві полісмена, що гроші пропали. Стали шукати за полісменом, що був доданий йому для охорони.

Нині раненько з новенького дорогого авта, що задержався перед домом на 70-ій вулиці на сході, висів височезний мущина, видно, сильно підпитий. До нього сейчас підійшло кількох поліційних аґентів та заарештували. В його авті найдено 4 фляшки шампанського вина. Але його не арештовано за зломанне закона Волстеда, а за вбитте Прета, якого він мав стерегти перед нападом. При ньому найдено 524 доляри. Називається він Ґрейґем та був він широко відомий між поліцією як „шік".

Він перечить, немовби він убив Прета, але признаєсь, що він купив учора свій дороґий автомобіль. Забавлявся він цілий день на Ковні Айленді.

ТУРКИ ПРОТИВНИКАМИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.

СТАМБУЛ, 26. серпня. — Турецькі вибори до парляменту переходять у другу свою фазу; правовиборці вибиратимуть тепер своїх репрезентантів до анґорського парляменту.

Позаяк тепер нема майже ніякої опозиційної партії, кемалісти стараються, щоби правиборці не вибрали до парляменту нікого з таких кандидатів, які в передреспубликанськім часі були пробритійцями.

Після Великої Війни, коли доля Туреччини була ще незвісна, деякі Турки почали наближатися до британського і американського амбасадора в справі турецького мандату і тоді повстала ліґа „Приятелів Анґлії". Кемалісти постановили тепер дискваліфікувати тих членів ліґи з часів перемиря і не допустити їх до ніяких правительственних посад.

НАЗВАЛИ НЕМОВЛЯ САККО-ВАНЦЕТТІ.

БУЕНОС АЙРЕС, 26. серпня. — Уродився тут у шпиталі хлопець, якого родичі назвали Сакко-Ванцетті в честь страчених у Бостоні анархістів.

В ПОЛЬЩІ ПОЯВИВСЯ НОВИЙ ЦАРЕВИЧ ОЛЕКСІЙ.

ВАРШАВА. В місті Бидґощ на Поморю живе в одної польської родини молодець, що зове себе Ев. Ник. Іванов і який каже, що він є царевичем Олексієм, сином послідного російського царя Николи Олександровича.

Молодець дуже подібний до колишнього царевича Олексія, знає усі подробиці царського двора, та говорить кількома мовами. Він працює як дамський кравець, а ті, що кажуть про него, що він є бувшим наслідником російського престола пригадують обставину, що царевич Олексій дуже любувався у вишивках. Іванов мав жити через два роки у якогось католицького священика. Фальшивий царевич говорить, що большевики замісць него розстріляли сина царського кухаря і що його доглядач козак завіз його у Сибір. Знаючи німецьку мову, представляв він себе за німецького бранця і прожив в таборі німецьких полонених через два роки. Опісля відіслано його у місто Мардебург у Німеччині. У 1919 році він переїхав до Польщі. Іванов оповідає усі подробиці дотично замордовання большевиками царської родини. Він говорить, що бабка, цариця Марія Федоровна, що живе у Данії, ніколи його не любила, бо з хвилею як він родився, її вплив зменшився. „Царевича" відвідують часто російські емігранти, що живуть у Польщі.

НЕЧИСТА СИЛА.

У підваршавськім селі Любратів показував селянам свій винахід якийсь добродій, ходячи по поверхні води при помочі ґумового мішка. Селяни рішили, що се „нечиста сила" і побили його ціпами.

ЗАКІНЧЕННЯ КОНҐРЕСУ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ В ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 26. серпня. — По триденевних нарадах закінчився тут Конґрес Національних Меншостей в Европі.

Ухвалено цілий ряд резолюцій, що стремлять до поліпшення положення національних меншостей і які реґулюють відносини між національними меншостями і державами.

У деяких з тих резолюцій висказується домагання повної свободи преси для національних меншостей і містяться суґестії, як поліпшити поступовання Ліґи Націй у виконуванню охорони над правами національних меншостей.

На послідній сесії Конґресу національні меншости у Німеччині образились з неподаних у у телеґрамах причин і опустили салю нарад.

Др. Лев Моцкін заявив в імени жидівської делеґації, що жидівська ґрупа думає і надальше співділати з національними меншостями в Европі і висказав жаль, що національні меншости з Німеччини опустили салю нарад.

ЧИ МИ ІДІОТІЄМО?

„Ми", значить тут Европа. Таке недискретне питання поставив свіжо один париський журнал усім визначним сучасним письменникам і ученим. Привід до цього дали недавно видані спомини про А. Франса, який був дуже поганої думки про свою сучасність і не ворожив багато майбутности, що сходитиме щораз нижче. Обяви нашого віку: поверховність, потреба жити хвилиною і останньою сензацією, без огляду на її зміст і характер. Машина починає заступати голову; кіно книжку; сензація та рекорд є божками юрби. Усім, що працюють головою, щораз важче у світі. Творчість мусить відходити на другий плян перед змеханізованою легкою продукцією. Це тільки кілька загальних рис стану сучасної культури. А коли так справа стоїть на її шпилях, то що казати про країни та народи, де навіть машини не заступають творчої культури — книжок, театру, мистецтва.

МАНДРІВКА АНТИЛЬОП.

У країні Сваці (півд. Африка) 30.000 голодних антильоп (званих ґну) вибралося на поля за поживою, громадами по 2.000 штук. Все, що надибали на дорозі, нищили. Селяни стріляли їх сотнями.

РАДІО НА УСЛУГАХ ПОЛІЦІЇ.

Радіостежні листи приноровила вже поліція в Будапешті, шукаючи за податковим „поборцем", який утік з грішми. Коли його фотоґрафія пішла на провінцію стаціями радіо, на однім селі, де було радіо, пізнали ошуканця негайно.

З ЛЮДСЬКОГО ЗВІРИНЦЯ.

У селі Майдан Синявський (ярослав. пов.) 13-літній хлопець знасилував 64-літню старушку та задушив її. Маємо тут до діла без сумніву з патольогічним явищем.

ПРОЦЕС О ВЕЛИКИЙ МАЄТОК.

Перед окружним судом в Кракові ведеться цікавий процес о фідеїкомісовий маєток Богородчани враз з кількома селами. Маєток цей лишився в спадку по ґрафі Стадіоні, котрий помер безпотомно ще перед війною. Тоді до спадку зголосилися кревняки, а саме княгиня Куденґофе, а також Поляк ґраф Ржищевскі. Віденський суд відкинув в 1921 році претенсію Ржищевского, а маєток — фідеїкоміс віддав німецькій ґрафині. Тепер померла ця ґрафиня, а Ржищевскі, числячи на те, що тепер буде судити инший суд, поновив свою претенсію і виступив перед судом о спадок. Проти нього стає ґрафиня Христина Шенберґ. Розправу мав переводити суд у Станиславові, одначе Варшава делеґувала окружний суд у Кракові. Вся ця справа заносить, як бачимо, середновічними часами. Маґнати процесуються о цілі полоси краю, в котрім томиться від нужди стільки голодних на землю людей.

УРЯДОВЦІ В ПОЛЬЩІ.

По статистиці з 1923 р. мала польська республика 325,308 урядовців, без державних підприємств і війська. Вижчих урядовців в адміністрації — 120,705, нижчих 62,555. У державних підприємствах (залізниця, почта...) 62,761 вижчих, 141,048 нижчих. У школах 74,252; у поліції 40,294 і у скарбі 22,728; у суді 16,762. На вижчих становищах мущин 74,014, і аж 46,680 жінок. Зате на нижчих жінок тільки 3,159. Найбільше жінок у школі; з 36,906 народних учителів — 28,346 учительок. По віроісповіданням 162,782 рим-кат., 6,583 ґр.-кат. 2,384 правосл., 3,562 евангел., 3,141 Жидів, 4,867 інших. А тепер приходить рубрика, яка є лавровим вінком усіх тих думаючих голов: з 188,260 адміністраційних урядовців прийняли на службу 97,199 без ніякої освіти, себто із освітою „домашньою", приватною... А це є 55 проц. усього складу урядовців.

ЦІКАВИЙ КОНКУРС.

Німецьке видавництво Фішера розписало оріґінальний конкурс-нагороду за цікаве переживання. Автори мали у формі короткого оповідання описати, що пережили самі щось сильного, небуденного. Прислали 500 праць, але не нагородили ні одної. Члени жюрі не найшли ні одного спомину, якого автор щось пережив. І все це автори сучасного покоління, про яке загально кажуть, що воно пережило більше ніж якенебудь инше: світову війну, революцію, катастрофи, страйки, винаходи, землетруси. Якже-ж пояснити, що все це пройшло над цим поколінням безслідно? Мабуть тим, що воно надто близьке до всіх тих подій і не в силі їх навіть пережити. Надмір вражінь убиває навіть здібність приймати вражіння!

ДІТРОЙТСЬКІ ЛЕТУНИ В ЛОНДОНІ

ЛІТАК „ПРАЙД ОФ ДІТРОЙТ" ПЕРЕЛЕТІВ У 23 ГОДИНАХ І 9 МІНУТАХ З НОВОЇ ФУНЛЯНДІЇ ДО АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 28. серпня. — Літак „Прайд оф Дітройт" з двома дітройтськими летунами, Шлі і Брак, осів на полі для літаків у Крайдон, у Лондоні, о 10.23 рано, себто о 5.23 після нюйорського часу.

Оба дітройтські летуни вилетіли з пристані Ґарбор Ґрейс, у Новій Фунляндії, в Канаді, і перелетіли Атлянтійський океан у 23 годинах і 9 мінутах. Летіли вони через дощ, сильні вітри і мраки і прибувши над побереже Анґлії, зблудили, не знаючи, де находяться. Кинувши записку до надбережної ратункової сторожі, довідались від неї з письма, написаного крейдою на хіднику, що находяться на побережу у Сітон, Дівон. Сторожа вивісила рівночасно британський прапор „Юніон Джек". Зміркувавши, що находяться вже в Анґлії, розглянулись у мапі і виправились до Крайдон поля в Лондоні. Прибули там о згаданій висше годині. У літаку полишилось ще їм 100 ґальонів ґазоліни. З Лондону вибираються оба летуни в понеділок рано до Монахії в Німеччині.

КИТАЙСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПРОГНАЛИ ПІВНІЧНУ АРМІЮ.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ВІСТКИ ПРО ЗДОБУТТЯ НАНКІНҐА ПІВНІЧНИМИ ВІЙСКАМИ.

ШАНҐАЙ, 27. серпня. — Націоналістичні війска прогнали за ріку Янґце північну армію ґенерала Сун-Хуанг-Фанга, розброївши більшу часть з тої армії.

Націоналістичні мілітарні власти заявляють, що вони заняли обі залізниці, Шанґай-Ґанков і Шанґай-Нанкінґ (які ведуть на північн і на полудне), і понаправляли перетяті залізничі шляхи. Вони кажуть дальше, що з Ґанкова вислано 8,000 війска до Чін-Кіянґ, на полудневім березі ріки Янґце, на схід від Нанкінґ.

Рівнож заперечують націоналістичні власти вісти з Пекінґу, у яких подавалось, що ґенерал Сун-Шуан-Фанґ заняв місто Нанкінґ, столицю правого крила націоналістів.

ДОМАГАЮТЬСЯ СКЛИКАННЯ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

СКЛИКАННЯ СЕСІЇ ПОКАЖЕ, ЧИ ПІЛСУДСЬКИЙ МАЄ ЩЕ ПОЛІТИЧНУ СИЛУ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 27. серпня. — Голова польського сойму, Ратай, вислав до президента Польщі М. Мосціцького просьбу від себе, підписану також 200 послами, які домагаються скликання надзвичайної сесії сойму. Польська конституція має таку постанову, що президент республики обовязаний є скликати сойм в протязі двох тижнів, коли сего зажадає одна трета сойму.

На початку теперішнього літа президент Мосціцький на бажання преміера Пілсудського відрочив сойм, щоби запобігти ухваленню законів, яким Пілсудський був противний. У деяких кругах соймових побоюються, що теперішну сесію стріне та сама доля, що і попередну. В кожнім случаю теперішна сесія покаже, чи політичний вплив маршалка Пілсудського є вседомінуючий в Польщі, чи ні.

СОВІТСЬКА ВЛАСТЬ ДОЗВОЛИЛА НА СКЛИКАННЯ ЦЕРКОВНОГО СОБОРУ.

РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ЗАЯВЛЯЄ СВОЮ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ СОВІТСЬКІЙ ВЛАДІ.

МОСКВА, 27. серпня. — На просьбу нижноновгородського митрополита Серґія, що заступає тепер патріярха російської церкви, і сімох епископів, що становлять „Тимчасовий Святий Синод", дозволила совітська власть скликати Церковний Собор, який має занятись вибором патріярха і сталого Святого Синоду.

По причині одержання дозволу на скликання Собору видав згаданий митрополит „Поклик до епископів, духовенства і вірних", у якім дякує совітській владі за сей дозвіл і каже: Дякуємо Богови за його нескінчене милосердя. Нехай нам буде вільно висказати подяку совітському правительству за його старання про духовні потреби. Стараймося переконати його, що не надужиємо його довіря.

Дальше каже митрополит, що Совітський Союз є туземною вітчиною православних Росіян і тому каже, що війна, бойкот і морд у Варшаві уважає православне населення ударом проти себе, бо православні уважають себе льояльними горожанами Совітського Союза, а влада совітів не є случайною, але з божого дозволу.

Вкінці заявляє митрополит Серґій, що „ті, що є ворожі до совітської влади, мусять покинути церкву, або полишити свої політичні симпатії дома. Ті, що не можуть тому піддатися, не можуть бути слугами церкви". До російської еміґрації, перебуваючої у ріжних заграничних краях, говорить митрополит слідуюче:

„Ми видали приказ духовенству на еміґрації зложити обітницю на письмі, що будуть вповні льояльні Совітам у кожній своїй публичній роботі. Ті, що не зложать сеї обітниці, або зломлять її, будуть позбавлені духовного стану і приналежности до московського патріярхату".

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СЛОВО ДО БАТЬКІВ

Нюйорська Стейтова Кримінальна Комісія оголосила сими днями висліди своїх довгих розслідів над злочинами. Хоча, як стейтовий уряд, вона могла брати під увагу тільки один стейт, все таки її висліди мають певно приміненне для цілих просто Злучених Держав та заслугують на увагу мешканців по всему краю.

Один вислід сих розслідів заслугує на спеціяльну увагу. Комісія каже, що більшість злочинів поповняють молоді люди, після заяви комісії, не старші над 23 роки. Се спостереженне робили люди вже й давнійше. Між инчими зробив його Кларенс С. Даров, якого признають найбільшим карним адвокатом Америки. Але сьому щось не дуже вірили. Колиж тепер спостереженне Дарова находить підтвердженне зі сторони урядової комісії, то се показує на велику правдоподібність твердження.

Коли велика більшість злочинців се молоді люди, то тоді видно, як важним чинником у життю людини є його молодий вік. У молодечім віку витворюються ті життеві звички, які дозрілу людину ведуть до корисної праці або на дорогу злочинів.

Се підчеркує значінне виховання в домі та школі. Та вихованне в модернім місті, в якім нагромаджені тисячі, як не міліони людий, представляє для батька родини спеціяльні трудности. В такому місті вплив батька на дитину не може бути такий глибокий, як він може бути приміром у селі. В селі громадська опінія піддержує владу батька над дитиною та помагає йому навчати дитину тих звичок, які хоронять його від деморалізації. Велике місто сеї піддержки батькови не дає. Тут ніхто не скартає дитини за непослух батькови, бо ніхто тут сього й не завважить.

Через те якраз стільки дітвори іміґрантів, навіть наскрізь моральної, сходить на дорогу деморалізації. Показує се мало не кожда старша іміґрація: айриська, жидівська, польська. Слідами їх може піти і наша іміґрація, коли вона заздалегідь не примінить зарадних средств, випробуваних другими старшими іміґраціями. Власне сі доказали, що ті діти іміґрантів опираються деморалізації великого американського міста, котрі вчасно попали під вплив громадської опінії. Одним з найбільше могучих чинників такої публичної опінії показалися запомогові організації. Родичі, що своїх дітей привели вчасно до своєї запомогової організації, зробили не тільки для себе добро моральне, забезпечуючися від маєткових втрат, але й зробили велике добро для дітий, піддаючи їх під той вплив громадянства, що їх захоронить від деморалізуючого розкладу великоміської вулиці.

СМЕРТЬ ПАТРІОТА І ДЕРЖАВНОГО МУЖА ЄГИПТУ, ЗАҐЛУЛА БАШІ

На днях умер в Єгипті великий державний муж і двигун третього єгипетського національного руху, Саад Заґлул. Можна сказати, що ніякий з теперішних державних мужів не тішився такою симпатією своїх земляків, як саме Заґлул, якого імя було для єгипетського народу символом, в якім зосередилися всі його півсвідомі бажання. Заґлул був не лише великим державним мужем і національним провідником, але також і незвичайною особистостю, що обєднала оба стани єгипетського народу, себто селян, фелахів, і молоду єгипетську міщанську інтеліґенцію. 39 літ боровся він за незалежність Єгипту і з ним, можна сказати, умирає душа того руху, яким він кермував на протязі тих літ, і ледви чи знайдеться тепер хто, що бувби встані його заступити.

Його воля була законом для його земляків і на кожний його заклик готові вони були піднести революцію проти нахабности Великобританії, що напосілась відобрати Єгиптянам їх природні права. Теперішний король Єгипту Фуад І. був лише незначною ґіґуркою в порівнанню з Заґлулом і тому не дивота, що при урочистім приняттю королівського титулу Фуадом І. кричав єгипетський нарід „Най живе Заґлул!" Останні зусилля Анґлії і її єгипетських наемників, реакційної частини аристократії, щоби зломати силу Заґлула, закінчились тим, що сторонники Заґлула здобули собі 85 процент усіх посольських місць у єгипетськім парляменті.

Заґлул переконався однак, що єгипетський нарід за слабий, щоби піддався приказови Великобританії і не приняв премієрства в Єгипті, хоч ніколи не годився на точки договору, на підставі яких Великобританія опирає своє пановання в Єгипті. Вибрано його лише президентом палати послів і як такий віддав він усю свою енерґію внутрішним реформам. Послідними його стараннями було зегиптинізовання цивільної служби і образовання єгипетського народу.

Як згадалисьмо, посідав він не лише ударяючу політичну силу, але відзначався надзвичайним особистим маґнетизмом. Він єднав собі у подив викликуючий спосіб побажання і любов єгипетських мас. У день його смерти величезні товпи народу чекали під його домом на послідні вісти про стан його здоровля, а коли повідомлено їх, що він умер, вибухли вони голосним, серце роздираючим плачем.

І так стратив Єгипет великого мужа. Хоч йому не повелось на протязі 40-літної його борби осягнути се, до чого стремів і що уважав за ціль життя, однак здобув для Єгипту стільки незалежности, скільки лише було можливе серед теперішніх обставин. Ніхто инший не мігби осягнути щось більше. Боротьба єгипетського народу під проводом Заґлула за свою незалежність була довга і завзята і кінця її ще не видко, але перемога його у тій борбі є лише питанням часу.

Сама однак Великобританія мусить признати, що помер завзятий, але поважання гідний її ворог.

ПОСЛОВИЦІ.

Як дбаєш, так і маєш.

Яка хатка, така і пані матка.

Чия сила, того і правда.

Як постелиш, так і виспишся.

На похиле дерево і кози скачуть.

Де мало слів, там більше правди.

Не все кажи те, що знаєш, але все знай те, що кажеш.

З золотом, як з огнем: тепло і небезпечно.

Було добре, та давно; буде гаразд, та не зараз.

ЯК СТЕРЕГТИСЯ ПЕРЕД НЕДУГОЮ РАКА

Др. В. Арбутнот Лейн, Барт, оголосив недавно розвідку про те, „Як стерегтись перед недугою рака". Сер В. Арбутнот Лейн був світової слави доктором у Лондоні, і мав великий досвід у поборюванню недуги рака, при помочі операції. Стоячи на найвисшім щеблі своєї докторської карієри, усунувся він несподівано від докторської практики і посвятив увесь свій час подаванню інформацій про способи, як стерегтись перед недугою рака. Він основував навіть „Товариство Здоровля", якого сам є головою. Приєднав він собі також піддержку многих славних докторів, і державних мужів у Великій Британії, до яких можна зачислити Лорда Ескита, Сер Ремсея Мек Данелда, Лойда Джорджа і теперішнього премієра Болдвина.

З гадкою такого досвідченого чоловіка не від річи буде зазнакомити і наших читачів.

Оден або двох на пять Американців, каже Др. Лейн, що числять понад 40 літ, засуджені є тепер на смерть від недуги рака. Рак є тепер страшною небезпекою для людства, яка збільшається щораз більше.

Др. Лейн каже, що він не умре від рака і подає причини, задля яких він твердить се. Він придержується середників, щоби сему запобігти. А те, що робить він, повинен робити кожний, що не хоче наражатись на ризико умерти від сеї страшної недуги, страшнішої від туберкульози, сифілісу і многих инших страшних недуг.

Рака викликала цивілізація. Що вона викликала, те може також і знищити. Можемо бути свобідні від рака таксамо як і дикі люде, яким та недуга майже або цілком є незвісна. Дикі люде допера тоді дістають рака, коли дістаються під вплив цивілізації.

Недугу рака тепер вже досить добре розслїджено. Ми знаємо вже тепер, що її спричиняє. Її не спричиняє ніякий бациль, за яким шукали учені через так довгий час і таки не найшли його. Її викликують отруї, які витворює наше тіло з поживи, яку їмо. Вправді деякі роди рака викликують скалічення, однак се ще є великим питанням, чи скалічення потрафилиби викликати рака, якби отруї не зробили вперед своєї роботи на тканки. А що спричиняє, що отруї нагромаджуються у тілі? Лихе перечищення тіла. Нічо инше. Тіло зовсім не було призначене на се, щоби було переходовим ложищем підлягаючих зіпсутю продуктів, яких зіпсута матерія малаби позіставати в тілі через 24 годин або довше. Ми не є так збудовані, щоби моглм знести напруження і ніколи його не зносимо. Ми упадаємо під ним. Нас ломить рак і богато инших недуг, з яких усі мають той самий початок. Є лише одна причина недуги, а тою причиною є отруя.

Ми їмо три рази денно, а часом частіше. Наші тіла повинні перечищуватись так часто, як часто їмо. Звірятам не треба про се говорити. Також і дикунам не треба сего говорити. Однак нам, цивілізованим людям, треба про се говорити.

Ми їмо часто, а перечищуємось рідко, а через гниття поживи у нашім тілі витворюються отруї. Сі отруї дістаються у нашу кров. Доходять вони до кожної части тіла. Кожна часть тіла терпить. Тіло ставить опір. Воно старається витворити антідоти проти тих отруй. Тіло поборює їх, однак вкінці гине, і гине тяжко і серед болів. Однак воно не гине сейчас по введенню отруй. Воно веде довгу безвиглядну борбу. Однак по довгій борбі приходить кінець. Нема способу, щоби представити, яку шкоду спричиняють цивілізовані люде собі самим, хиба, що ствердиться обставину, що вони самі не знають, що роблять. Ми принимаємо недугу, як щось таке, з чим треба погодитись. Ми думаємо, що вона є не даючимся уникнути призначенням чоловіка. Однак се є далеке від правди. З природи чоловік є призначений до сего, щоби умирав так, як стає несподівано годинник, що є зужитий. Натуральна смерть повинна приходити спокійно, у пізнім віці і звичайно підчас сну. Кожного рода недуга є певним доказом, що тіла надуживано.

Наші недомагання є нашим обжалуванням. Найбільшу часть наших недуг створили ми самі. Кожний повинен уважати на се, щоби дім, у якім живуть його тканки, був перечищуваний. Хто про се не дбає, сам неначе допрошується смерти і знищення, які на него дуже легко можуть прийти, бо лихе перечищування людського тіла спричиняє рака, а також через него спадають на людськість многі инші недуги. Коли проте усунеться сю причину, усунеться також більшу часть недуг. Чомуж тіло не перечищується само докладно? Вина за се спадає на нас. Ми несподівано змінили спосіб життя. Сю зміну називаємо цивілізацією. Через довший протяг часу ми були рухливі фізично. Можливо, що ми робили усе, не виключаючи сидження при бюрку, їздження моторовими автами і їдження білого хліба та ин. лихої поживи. Ми полювали, прорубували ліси і доглядали череди. Така рухливість і так пожива спричиняли добре перечищення.

Однак ми їмо сконцентровану (згущену) поживу. Сконцентрована пожива гние і витворює отруї, які тяжко усунути і вони полишаються і абсорбуються. Ми їмо білий хліб, який не містить ні частиночки зерна. Білий хліб такий лихий, що коли ним виключно буде кормитися звірята через місяць, вони погинуть. Він не містить тих елементів поживи, яких ми потребуємо, і він замулює орґанізм. Він невідповідний на їду.

Як маємо розпочинати нашу боротьбу проти рака? Мусимо розпочинати від їдження хліба з шорстко меленої муки. З хлібом мусимо їсти сирі городовини. Ми думаємо, що конче потребуємо їсти мясо. Азійські народи можуть машрувати цілий день, зївши лише городовину і в ночі можуть ще боротися з ворогом. Ми не повинні ніколи їсти поживи, що вже гниє, і яка видає з себе неприємний запах.

Однак одною з найтрудніших річей є змінити поживу якогось народу. Кожна особа мусить сказати сама за себе, як далеко думає вона іти, щоби стерегтись перед недугою рака. Уникаючи лихої поживи і уживаючи лише здорової, не сповняємо ще усього, що потрібне, щоб остерегтись перед раком. Мусимо ще подбати про належите прочищення нашого орґанізму. До сего причиняється рух. Мусимо ходити найменче дві або три години денно.

Для прочищення орґанізму добре є уживати парафінового олію, що є побічним виробом з нафти. Сей парафіновий олій звісний є під якими 50-ти торговельними назвами. Найзвичайнішою назвою для нього є „мінеральний олій". Він не має ні краски, ні смаку, ні запаху. Коли його купується, належить запевнитись, чи він надається до внутрішнього ужитку.

О скільки се дотикається елімінації (прочищення орґанізму) парафіновий олій зробить те саме, що робить відповідна пожива і належитий рух. Механічно є він досконалий. Він прочищує, не будучи абсорбованим. Він не ділає на тіло в инший спосіб, тільки як прочищуюче средство. Дві столові ложечки сього олію належить заживати пів години перед кожним їдженням, так, щоби дати йому нагоду вийти з жолудка перед надходом поживи. Колиб рафінованим олієм смаровано поживу, він мігби війти в колізію з діланням жолудкових соків і спричинити більше шкоди, як пожитку.

Три давки парафінового олію денно запевнить повне перечищення тіла. Орґанізм належить перечищувати три рази денно, бо оден раз не вистарчає. Ми мусимо перечищуватись тільки разів, скільки разів їмо.

Рак є недугою, спричиненою занечищенням. Він є послідною стадією недомагань, спричинених лихим перечищуванням орґанізму. Можна бути певним, що рак ніколи не атакує здорового орґанізму. Тканки мусять бути вперед ослаблені отруєю, заки вони піддадуться тій або иншій недузі. Належить перечищувати тіло, а тоді не треба буде страхатись недуги рака, запалення сліпої кишки, цукрової недуги, невритісу, невральґії, безсонности і многих инших недуг.

Можна списати цілі книги доказами, що дикуни не терплять на рака або на инші недуги цивілізації і що причиною, що вони є вільні сід тих недуг є їх спосіб відживлювання. Цивілізований світ, шукаючи за причинами і ліком на рака, находиться на злій дорозі. Відповідь на се можемо найти у нас самих. Коли будемо належито прочищувати тіло з отруй, та належито відживлюватись, докажемо чуда.

До занедужання на рака можна недопустити таксамо, як можна остерегтись перед иншими недугами, які мають свій початок з того самого жерела. Проте можна сказати, що ніхто не дістане рака, хто буде старатись уникнути занедужання на рака. А до того такий чоловік буде чутися лучше і буде більше тішитися життям, а крім того, розуміється, буде він також довше жити.

Тустан.

ХУСТИНА ПРО СВЯТО.

Клопіт, тай годі.

Он сусідчина Євка має таку хустку, аж в очі разить. А як завяжеться в неділю, то так зпишна йде до церкви, наче пава, наче панянка з міста.

Вона гадає, що на неї всі дивляться, аж очі зривають. А парубки, то вже надивитися не можуть. Тому й губи копилить, та прижмурює очі, щоби солоденьку та заразом і горду міну зробити.

А в мене то й про будень нема людяної хустини. Якась стріпіхата шматка. Щеж?... Звичайно, служниця! Не те, що господарська дочка. Алеж я вже й не така низша служниця! В мене й землі пів морґа й брат за хату сплатити має. Вже то й до мене може підходящий парубок прилипати. А господиня обіцяла, як буду виходити замуж, перину та подушку подарувати.

Тай з роду я вдатна. Не те, що сусідчина Євка. Гадає, що цяця не знати яка!... А до мене то навіть слова ласкавого не скаже. Звичайно. Деж би? До служниці?...

А он я й до зеркала гляну, та прирівняю себе з нею. Он у неї на тому місці ніс виступає острий та довгий. А очі то якісь зизі, та ніби з жовтими більмами. А в мене?... Ах, коби ще ту хустку червону приміряти!...

Пожди! Не діждеш ти так нарадувати! Що-ж то? Чи я вже не годна хустки такої мати? Складатиму останні гроші, а наскладаю!

— — — — — — — —

От і наскладала. Думаю, що вже буде. Довго це було, правда, але таки наскладала. Нетерплячка нераз брала, що аж всидіти не можна було. Але вже треба було терпіти, коли така моя доля. От у иншої, то лише два слова й вже хустина новенька, а в мене?...

Ну, але зате тепер я вберуся! Завтра випрошу в ґаздині часу й побіжу на ярмарок. А в неділю вберуся до церкви.

Як буду зближатися до фіртки церковної, де звичайно гурмою стоїть парубоцтво, то поправлю хустку на голові, аби виділи, що ще кращу маю ніж Євка й що вона мені де-де більше до лиця. А потім увійду в фіртку, о-так, о!...

Ах, клятий одвірок. Знову мусіла вдаритися. От і ґуля набігла, як бараболя. Коби лише скоро щезла, та щоби синяк не остав! Як жеж я піду завтра на ярмарок?...

— — — — — — — —

Але хустка все таки краща як її. Новесенька, гладенька. Ой, шануватимуж її! Лише про свято вбиратиму, коли ґаздиня пустить до церкви.

А ті цвіти аж наче сміються, аж наче пахнуть. Її хустка вже стара, проходжена. Ось і тих листочків у неї нема й торочки не такі.

Ох, борзо, борзо! Бо он уже дзвонять до церкви.

Та я-ж забула ще коровам на припуст зладити та поросятам підкинути! Але вже пізно, вже не буду. Добре, що ґаздиня пішла до церкви, то не видітимуть. За поросята, то й не будуть нічого знати, а до припусту зладжу в одну хвилинку, як верну.

І зовсім наче не та я стала. Ось щоби лише волося так трохи насунути. А червона хустина наче приросла до моєї шкіри. Тільки ґуби наче бліді чогось. Ану, погризу, чи не почервоніють!

Ну, досить.

Боже мій! Таж то дощ кропить! Що-ж я зроблю? Чи не йти до церкви? Е, ні! Перебіжу борзо!

Та то не стає, лише дужче! Вже вся хустка прилипла до голови! От щастя! Не знала, коли вбирати! Коби вже у церкву!

Алеж бо змокла зовсім. Та хустка, хоч мокра, буде так само гарна. Щожби їй сталося!

Коли пропихалася, то дівчата наче самохіть розступалися передімною й відвертали голови. Бач, завидують!

Але... але чого... такий сміх кругом мене? Чого он-та хіхікає, друга?... А он паруки, то лише котрий подивиться, зараз хилить голову і в кулак душиться. Боже! Що це?... Хто гляне на мене, то зараз порскає сміхом! Щож сталося?... Паламар вибіг аж з захристії подивитися, що воно за такий шум на церкві. А еґомость уже два рази обертався. А може вони так тому, що я так дуже наперед випхалася, та не пристоїть мені, бідній служниці?...

Горить на мені голова, здається разом з хусткою! Що тут роити? Очі затягнуло чи встидом, чи ляком і нічого не бачу, лише множество очей розсміяних.

Коли погляну де на святого, то й той, здається, сміється та моргає бровами. Он і святий Миколай порушав губами до сміху!

Розступайся, земле, піді мною! Як не впаду тут до землі, то не знаю, що зі мною станеться.

А тут сміх тай сміх.

Хтось шепоче мені до вуха. Хто це? Менше з тим! Не розпізнаю. Не чую, що каже. Але ось голосніше: Чому не вийдеш з церкви?...

Господи! Та невжеж я дотепер не могла догадатися, що так мені треба зробити?

Ой борзо, борзо! Чого вони так розступаються? Чи вони сміються? Вже нічого не бачу.

Ой, коле мене той сміх, що випхав поза браму.

Колиж я до того дому добіжу?... Зеркала, зеркала! Деж воно, кляте, ділося?...

Ма... а-ати Христова! Хіба тут повіситися! Отом си хустку справила! Отом сі попарадувала! І деж я сподівалася, що хустка облізе на дощі?

Алеж то з мене дурний кобилячий посторонок, що я навіть не завважала під церквою, як фарба з облізлої хустки тече по лиці!

Христе! Таж я наче потвора з тамтого світа. Все лице в червоній мази. Ще й порозмазувала.

А, най буде проклята моя щербата доля! Таке то завсіди бідному! Аби вас усіх свирчистий грім тріснув! Ви все маєте щастя. Як тут на світ тепер показатися?...

— — — — — — — —

І що їх не переконуй, що не говори, ніяк не переконаєш.

Кажу-ж їм, що хустка облізла, Жид ошукав. Казав, що півaтласова. Не повірять. Усі реґочуться та глузують, що малювалася, тай від гарячі в церкві облізло! Всі дзюґають, що задивилася на кухарок у місті. А що вже ґаздиня допікає, то краще не казати.

Боже мій! І чого я така нещаслива?...

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВІДДІЛОВИХ СЕКРЕТАРІВ.

На днях гол. канцелярія У. Н. Союза розіслала упімнення і заохочення для дітий, доходячих до повнолітности, аби переходили з молодечого департаменту до старших членів, міняючи свої діточі ґрамоти за грамоти повнолітних, правосильних членів. Таких пригадок вислано для 202 дітий в 202-ох ріжних відділах. Позаяк гол. канцелярія вже отримала кілька запитів від відділових секретарів, як таке перенесеннє з молодечого департаменту до повнолітних членів леґально переводиться, тому пригадується, що слідує:

Обезпеченнє дітий після 1-ої табельки молодечого департаменту У. Н. Союза є обезпеченнєм родичів або опікунів тихже дітий і те обезпеченнє кінчиться з хвилею, коли так записана дитина дійде повнолітности, зглядно скінчить 18-тий рік життя, і може дальше сама себе обезпечувати. Для того даремним є держати дітий в молоденім департаменті довше, як до означеного реченця. Діти, записані до 2-ої кляси обезпечення в молодечім департаменті У. Н. Союза, після табелі 2-ої, дійшовши повнолітности, можуть остатися в тім обезпеченню на дальше, перебираючи плаченнє дальших вкладок і розпоряджуючи посмертною виплатою так, як всі повнолітні члени.

Переходячі з молодечого департаменту до повнолітних членів мають ще і той привілей, що через 30 днів по переході не тратять прав до суми обезпечення, яку мали в молодечім департаменті, а по 30-ох днях набувають права до повної суми після кляси, до якої перейшли як повнолітні члени.

Переходячим з молодечого департаменту до повнолітних членів поручається передовсім нові роди обезпечення як для таких користнійші. Нові роди обезпечення хоч на погляд здаються дорозші від старого рода обезпечення, так в дійсности, коли зважиться так звані вартісні звороти, які є у всіх нових родах, а саме зворот готівки, продовженнє обезпечення на случай неможливости плачення вкладок по означенім часі і до означеного часу на повну суму або цертифікат оплаченого обезпечення на означену суму, то покажеться, що нові роди для молодих людий в дійсности є таньші, бо о много користнійші.

Обовязком відділових секретарів є давати точні пояснення всіх родів обезпечення переходячим з молодечого департаменту до повнолітних членів і до такого переходу заохочувати в першу чергу тих, до котрих гол. канцелярія вислала упімнення, доконуючи акту перенесення через надісланнє аплікації переходячого без лікарського свідоцтва, але з долученнєм діточої грамоти.

При тім пригадується, що тільки ті, котрі скінчили 18-тий рік житя, з першої кляси діточого обезпечення переходити до повнолітних членів мусять. Однак до повнолітних членів можна приймати і молодших, 16 і 17-літних, тим більше, коли такі вже на себе працювати по фабриках мусять, наражаючи своє життє на рівні з повнолітними, бо коли таким можна вже працювати з повнолітними і життя своє наражувати, то не лиш можна, але й треба на рівні з повнолітними життя їх обезпечувати.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

—o—

САККО А ФРАНКО.

В Бофало Івнинг Нюз з середи, дня 24. серпня, я найшов таку новинку:

POPE PRAYS FOR SACCO'S SOUL; MUSSOLINI KEEPS ITALY CALM

ROME, Aug. 24 (U. N.)—Pope Pius XI is praying for the souls of Sacco and Vanzetti, his secretary of state, Cardinal Gasparri, telegraphed yesterday to Sacco's father.

The elder Sacco had wired the Pope asking him to intervene in Sacco's behalf.

"The holy father has received your telegram," responded Gasparri. "He has done all possible through competent human authorities, after praying to God according to your wishes.

"The holy father will continue to pray for your son and for Vanzetti."

"We are outwardly calm because Mussolini has told us we must be," an Italian newspaper man said to the United News.

Отже „святійший отець" молився за Сакка й Ванцетті. А сі Сакко й Ванцеті се анархісти; хоча в церкві католицькій хрещені, вони з церкви виступили, і як їх мали тратити, то вони уперто відкидали католицького священика, що хотів їх сповідати й причащати. І ще відай казалися спалити, як се католицька церква виразно збороняє. Сих людий судили за вбийство, і римський папа не хотів за них уставлятися, бо він вірив, що їх засуджено на смерть по правді. Та все таки за них він молився.

У нас троха інакше. У нас забороняють молитися за великого Українця, за вченого й поета й політичного провідника Івана Франка. Забороняють молитися люди з тої самої церкви, до котрої належить римський папа, що молиться за анархістів-безбожників та, як він каже, вбийників.

Як наші люди прочитали собі сю новинку, вони питалися: Чи віра католицька инча в Римі, як в Филаделфії? Чи може вона всюди однакова, а тільки инча для Українців, як для Італійнців? Чи може можна й віру дещо сюди й туди покрутити, для гарних очий Варшави?

Антін Федорович.

—o—

СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ.

Хочу сказати кілька слів про справи, порушені гр. Безкоровайним та Ковальчиком у своїх дописях до Свободи. Я можу говорити про сю справу як бизнесмен, бо я вже три роки в бизнесі й за сей час бачив я всяких людий, всякі народности, і мав нагоду порівнати наших людий і наших купців з людьми і купцями других народів.

Дехто з наших людий обурюється, коли хтось закличе наших людий попирати свого бизнесмена. Як котра ґазета помістить таку допись якогось дописувателя, так зараз пішло між нашими людьми: Ого, вже наші вчені за бизнесменами.

А відтак стають собі говорити: „Ходити до свого? А хибаж у свого не дорозче на 1 цента?"

Я не перечу, що справді деколи може і дорозче на 1 цента, або може й на більше, але спитаю я сих, що критикують, чи застановилися вони над тим, чому воно дорозче. Чи доложили вони собі труду порівняти товар? Коли ліпший товар дорозчий, то він по правді не дорозчий. Так і має бути.

Буває таке, що він і не ліпший, а на 1 цента дорозчий. Але подивімся, чи й тут нема причини. Я знаю, як беруть товар наші люди. Звичайно на кредит. Бере на кредит і дивується, що він на кредит мусить заплатити дещо більше, як той, що бере за готівку.

До того наш чоловік не такий скорий віддавати гроший за товар, побраний на кредит. Наш купець мусить собі добре лице надерти, заким від неодного відбере то, що належиться. Колиж купець не дістав свого гроша на час і не обертав сим капіталом, то чи се є кривда, що він мусів почислити за товар трохи більше? Якби люди платили готівкою, або виповняли свої довги точно, як се обіцяли, то й товар у нашого купця мігби йти по такій ціні, як у других. Коли він не йде, то не винуватий тут наш купець, а винуватий наш покупець, який до свого купця має дивні претенсії, який хоче, аби купець йому давав товар на борг, та ще за борг цілими місяцями не вспоминався.

Я бачив від своїх людий ще и не таке. Я бачив, що неодна наша дитина, зайшовши до крамниці, любить щось потягнути з неї, а її мати, як се побачить, то не така скора навчити дитину, аби того не робила.

Наконець хочу я сказати ще й про одно, дуже важне, про що мало хто згадує. Наші люди відносяться до свого бизнесмена з великою завистю. Як наш чоловік почує про отвореннє українського бизнесу, то ходить до нього, як довго там йому дають на борг і заплачення довгу не жадають. Як лише йому боргу не дадуть або від нього довгу зажадають, то він зараз говорить. „Ага! З нашої кервавиці хоче гроші набивати! Ого, не дочеканнє його!"

Такі люди люблять називатися революціонерами, комуністами, ще й добиваються від других, аби їх поважали, як яких комісарів. До чужих купців вони таких жалів не мають. До чужого купця вони ходять, і платять готівку, або як возьмуть на борг, то на час точно довг віддають. На чужого вони не нарікають, що він богатіє. Як чужий зі своєї праці й промислу забогатіє, то се не є злочином для такого нашого „комісаря". Тільки як наш чоловік з торговлі забогатівби, то його наші люди в ложці води втопилиби. Та наші люди від наших людий не богатіють, бо наші гроші йдуть в чужі руки, а як наш чоловік доробився, то доробився серед чужих. Там йому ніхто не завидував. Ніхто на нього не плював. Там він має пошанівок. Чи відтак дивуватися, що так богато українських бизнесменів до українського народа не признається? Таж се український народ їх перший вирікся.

Я не говорю сього на їх оправданнє, а говорю на те, аби нашим людям по щирости звернути увагу на одну велику хибу, яка нам робить богато шкоди. Коли воно зле, то треба, аби було краще, а краще не буде, поки ми не побачимо лиха. На те я й написав сі свої думки, і сподіюся, що вони нікого ен погнівають, а причиняться тільки до направлення лиха.

Михайло Клюсик,
український склепар на Марселус Стр. у Сиракюз, Ню Йорк.

o

РАДИТЬ СКЛИКАТИ ЦЕРКОВНИЙ КОНҐРЕС.

В числі 180 Свободи між голосами читачів находжу дуже важну статтю. Справді, красне слово на папері, але нам треба виконати його в діло. Українці вже пізнали, хто їм ворог, а хто їм приятель. І нам треба тепер братися відважно до праці, щоби виконати те, що ми задумали. Не треба нам ждати ніякої манни з неба, бо манна нам не спаде з неба.

Нам треба робити, однак, всяку роботу так, щоби вона вийшла одна, однакова в кождій громаді, а не одна тут, а інакша в другім місті. Нам треба бути добре злученими й виступати перед чужими й своїми як одна цілість.

Щоби сього доконати, на се треба скликати церковний собор. На наради собора визначити не один день, але три, бо скорше делеґати не зможуть полагодити всіх питань, які станули перед нашим громадянством у сій справі. Наш нарід розбився тепер на яких 5 зі собою незвязаних і себе взаїмно поборюючих сект, і сей собор мавби постаратися звести їх до купи в одну цілість.

Я піддаю сю думку до публичної дискусії та сподіюся, що другі заберуть слово та скажуть свою думку.

Миколай Л. Левчик.

КИТАЙСЬКА КУХНЯ. — ЩО ЇДЯТЬ КИТАЙЦІ.

—o—

Китаєць є передовсім веґетеріянцем, бо його релігія (будизм, сильно поширений у Китаю), забороняє йому їсти мясо. Коли й їсть Китаєць мясо, то лише як додаток до рижу, який є в середущім і південнім Китаю найважніщою поживою. Риж приправляють інакше, як інші народи. Спеціяльним способом душиться (париться), так що має ліпший смак, ніж риж приправлюваний на наш спосіб. До рижу їдять рибу, зеленину (ярину), часом і мясо. В північнім Китаю заступає риж т. зв. **кавліян**, подібний до пшона, з якого варять густу кашу. Також їдять богато фасолі і гороху. Харчі мастять звичайним ростинним олієм. З домашних звірят плекають для кухні головно свиню і ріжний інший дріб. Коней, буйволів, вівці, волів, ослів і верблюдів убивають лише тоді, коли постаріються і годі вже їх уживати до роботи. Ласощами для кождого Китайця є яйця, головно т. зв. столітні яйця. Є то качачі яйця обліплені глиною і рижовою половою, так, що воздух не має до них доступу. Жовток по якімсь часі позеленіє, а пізніше счорніє. Всяку іншу птицю продають не лише свіжо вбиту, але і сушену. Ласощами є також жаби, ріжні гусениці і личинки шовковниці, які подаються з якоюсь солодкою омастою. Убожші люде їдять собак, котів, ба навіть щурів і мишей. Найзагальнішою стравою попририж є одначе риба. Дуже радо їдять також плавці і жолудок акули (риби-людоїда).

Спеціяльністю китайської кухні є властивим способом приправлені пташачі гнізда, які жиють на східно-індійських островах. Є то слина спеціяльної породи ластівок, яка на воздусї твердне. Китайці дуже люблять овочі і компоти, які приправляють найріжнішими способами. Китайські страви бувають сильно приправлювані корінням. До ріжної зеленини дають передовсім богато оцту. Дивне є, що Китайці не їдять масла, сира або молока. Лише на півночі, в Монголії, варять молоко і мішають з цукром і горівкою.

Народнім напитком Китаю є чай, який все пють без цукру і без молока. У Монголії мішають чай з баранячим мясом, маслом, квасною сметаною, мукою і солею. То улюблена їда Монголів. Виноградного вина донедавна Китайці не знали. Замісць вина пили і пють якусь горівку з рижу, що називається самшу (доволі смачна, коли є кілька літ стара). Пють гірку з малих чарочок і звичайно небогато, бо дуже сильна. Ліпшою горівкою є шао-шін, але її пють лише богатші. В північнім Китаю варють самшу з пшона. Але нині пють уже Китайці і звичайні алькоголі, як і в інших краях (пиво і вино). Одначе пють лише солодкі вина, головно шампанські. Останніми часами сильно зросла консумція солодких европейських лікерів. Тут, коли йде про якість, Китаєць не є перебірчивий.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Д-о Ш-к., Шикаго. — Допись треба писати українськими буквами. Зробіть се зі своєю, а тоді можна буде її взяти під увагу.

Гр. П. В-о. — За друк оголошення пікніку треба заплатити належитість, хочби чистий дохід з пікніку був призначений на будову Сиротинця. Ваше оправдуреннє з того приводу не на місци. Якби так ґазета мала заплатити кошти подібних пікніків для 370 відділів, а кождий відділ казав зробити собі такі оголошення, як ваш, себто на 5 долярів, то ґазету се коштувалоби $1,850. Се булаби її чиста втрата, бо для ґазети вона ні звідки не звернулабися. Відділови вона має звернутися з приходу пікніку. При сьому поясненню нагадуються давні пояснення, які Свобода давала була на початку свого існовання, що за ґазету треба платити пренумерату; бо ґазета не дістає даром ні паперу, ні чорнила, ні черенок. Се було ще в 1894 році. Від того часу можна сподіватися від кождого чоловіка, що дечого навчився.

Витинки з ґазет надіслали: о. Йоан П. Волощук, Гудсон, Н. Й.; гр. Йосиф Запоточний, Клівленд, Огайо.

Радість.

Малий Івась приходить до школи і оповідає учительці: — „А мені сеї ночі приніс бузько сестричку".

Учителька: А радуєшся?

Івась: Так.

Учителька: А мама радуються?

Івась: Е, мама певно ще про се нічого не знають, бо як я ішов до школи, то вони ще спали.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На будову читальні в Турівці, повіт Скалат.

Перед двома роками комітет будови читальні Просвіти в Турівці віднісся до нас, односельчан, з просьбою, щоби їм помочи побудувати читальню. Односельчани, які мешкають в Филаделфії, негайно зійшлися на нараду і вибрали комітет, котрий займався збіркою жертв не лише в Филаделфії, а-ле й по иньших місцевостях.

Всіх грошей зібрано $399.60. До краю вислано в долярах $400.00, а оплата за пересилку $13.00. Отже комітет доложив $13.40. Всім щирим жертводавцям складаємо найщирішу подяку. Рідні браття на Батьківщині не забудуть Вам цеї щирости, що Ви подали їм помічну руку в святім ділі. Рівночасно просимо зложити малі жертви, щоби покрити недобір а що остане, то комітет вишле на закупно читальняної бібліотеки.

За Комітет:
Іван Хавлюк, голова;
Петро Козачишин, скарбник;
Василь Коцюбинський, писар.

Жертвували: П. Корейко $35.00; по $25.00: О. Дудар, В. Коцюбинський; Ів. Вариниця $15.00; по $10.00: Ів. Козачишин, Дм. Слободзян, Дм. Коцюбинський, П. Процишин, Ів. Дмитрусь, Мих. Хавлюк, Ів. Хавлюк, П. Козачишин, Мих. Ставничий, Я. Процишин, Ст. Мартинюк; Ст. Пелехатий $5.50; по $5.00: Анд. Маламон, Я. Косик, Параня Косик, Ст. Хавлюк, О. Процишин, Мих. Бабій, П. Процишин, Марія Липка, Марія Возняк, Дм. Козачишин, Мих. Процишин, В. Козачишин, Ів. Косик, Аль. Миськів, К. Олійник, Мик. Хоцевят, Мик. Заяць, О. Самець, Вав. Гульоватий, Ів. Гуменюк, Ів. Маламон, Ів. Палюх; Текля Олійник $4.00; по $3.00: Іль. Косик, Софія Мокрій; О. Паламар $2.10; по $2.00: Іль. Маслюх; Я. Зілінський, В. Коцюбинський, Анна Штокайло, Параня Штокайло, Павліна Михайлина, Анастазія Процишин, П. Псуй, Ів. Бень, Анна Цімер, Ів. Потурний, Ст. Пелехатий, П. Шайняк, Катерина Матузяк, Н. Н.; Ів. Дульчак $1.50; по $1.00: Мик. Кришталович, Мик. Боднар, Щ. Поляк, Й. Чагарин, Мик. Герман, Люд. Барачок, Ів. Ковальчук, Дм. Сцібал, Мик. Кіт, Мих. Навроцький, Анна Маламон, Меланія Голод, П. Лис, Т. Заболотний, Мик. Джугало, Павліна Лис, Ів. Гладій, Дм. Костишин, Дм. Оловник, Й. Коцюба, Мелан Шарвара, В. Хавлюк, Марія Череп, Мик. Кривий, В. Фенс, В. Павлівський; по 50 ц.: В. Самборський, Ів. Павлюк, Л. Маер (жид), Ів. Копитко, Й. Осовий, Ів. Правур, В. Комар, Абрум (жид); по 25 ц.: П. Бобко і П. Цимбала.

ОПОВІЩЕННЄ.

Виділ Українського Демократичного Клюбу почуваєсь до обовязку повідомити місцеві товариства, що Український Демократичний Клюб улаштовує **БЕНКЕТ в неділю, дня 15. січня 1928 р.**, в пятьлітну річницю заснования Українського Демократичного Клюбу.

201-3 **Виділ У. Д. К.**

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць липень 1927 року.

ВІДДІЛ 291.

Бр. св. О. Николая в Бруклині, Н. Й.

Жертва з каси відділу проголош.	
Жертви від членів	$10.25
Оплата пересилки	15
Разом	$10.10
Деяк Володимир	$1.00
Фечіна Кристина	25
Глюз Теодозій	1.00
Шевчик Василь	1.00
Туз Петро	2.00
Туз Семен	1.00
Жубіль Семен	1.00
Балко Василь	2.00
Русин Александер	1.00

ВІДДІЛ 303.

Сестр. Успенія Пресв. Діви Марії в Дерри, Па.

Жертва з каси відділу проголош.	
Жертви від члениць	$11.00
Разом	$11.00
Куземчак Анна (Ол.)	$ 50
Баран Анна	1.00
Королевят Марія	50
Цапар Марія	50
Пожійовська Ева	50
Байтс Анастазія	25
Хохла Марія	1.00
Хохла Антоніна	1.00
Явчак Теофіля	1.00
Курчак Анна	50
Куземчак Марія (В.)	50
Королевят Катерина	1.00
Байтє Катерина	1.00
Королевят Катерина	25
Лехман Анастазія	1.00
Сабик Розалія	50

ВІДДІЛ 304.

Тов. Український Сокіл в Бофало, Н. Й.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від части членів	12.00
Разом	$22.00
Ковальчук Александер	$5.00
Мигаль Андронік	1.00
Вавріів Семен	1.00
Бирва Іван	1.00
Гутник Петро	1.00
Мидяи Дмитро	1.00
Новак Михайло	1.00
Вернеївський Семен	1.00

ВІДДІЛ 322.

Сестр. Пресв. Діви Марії в Нюарку, Н. Дж.

Жертви з каси відділу	$——
Жертви від части члениць	17.00
Разом	$17.00
Базарницька Ксенія	$1.00
Дзюбановська Блажка	1.00
Марищук Анна	50
Сеґін Олена	1.00
Бардаль Розалія	1.00
Бардаль Марія	1.00
Дольник Марія	1.00
Калакура Марцеля	1.00
Карач Йоанна	1.00
Руда Марія	1.00
Вовчук Катерина	1.00
Баніт Юлія	1.00
Бурачок Анастазія	2.00
Голобович Варвара	1.00
Дуфляи Анна	1.00
Сурма Христина	1.00
Маюр Берта	50

ВІДДІЛ 334.

Тов. ім. Ів. Франка в Клівленд, О.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	$13.00
Разом	$13.00
Купчевич Теодор	$ 50
Сидор Андрій	1.00
Гавриляк Дмитро	1.00
Ярема Михайло	1.00
Репужинський Василь	2.00
Сидор Василь	1.00
Станґритчук Антін	1.00
Запоточний Йосиф	50
Задерецький Микола	1.00
Морозович Стефан	1.00
Когут Михайло	1.00
Бриняк Іван	1.00
Качоровський Стефан	1.00

ДВАНАЙЦЯТЬЛІТНІ ТЕРПІННЯ СКІНЧИЛИСЬ В ОДНІМ ДНИ.

Іван Лукаш з Тарентум був пацієнтом в шпитали яких шість разів за послідних дванайцять літ і виглядало, що власти мусять завернути його назад до краю, бо він не старався ніколи набути горожанство і стався публичним тягарем. Був на операції чотири рази на всякі хороби, однак виглядало, що ті операції не помагали йому ані доктори ні лікарства і він підупадав щораз гірше і гірше. Він не хотів робити, в сути річи він не міг робити, бо його терпіння підривали йому силу кождого дня. Він так ослаб, що не двигався вже з ліжка та все говорив, що хоче вмерти. Його сі терпіння однак покінчилися одного дня. Його приятель, з котрим він знався кілька літ тому в старім краю, приїхав сюди. Він порадив йому попробувати лікарства на солітера. Розуміється, Іван висміявся зсего, бо думав, що має сухоти. Однак його приятель сам замовив з Пітсбурга медицину на солітера і змусив Івана вжити її. Днесь Лукаш є знова здоров, працює і благословить день коли ужив медицини на солітера.

Тисячі мущин, женщин і дітий терплячих лічиться безуспішно на ріжні другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер. Певними познаками цего є відходячі части того паразита. Другі симптоми є брак апетиту з виїмковим лакімством, обложений язик, зага, болі в крижах, членах і в ногах, заворот голови, біль голови, млости як порожний жолудок, нидіння, підкови попід очи. Жолудок отяжілий, надутий, часами дається відчувати дивне буркотіння від жолудка до внутреностий. Знова чується якби щось підсувалося назад до горла. Пацієнт має жовту шкіру, тратить на вазі, має немилий віддих, спльовує що хвилини, попадає в апатію, знеохота до праці, завсігди лінивий. Є відомо, що епілептичні напади спричиняє цей потвір, котрий часто доростає понад 50 стіп. Коли досягне до гортанки може удусити свою жертву. Позбудьтеся цего потвора сейчас, заки підкопає ваше здоровля безповоротно. Вишліть $10.48 за дозу Laxtan, коли хочете позбутися цего страшного паразита. Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема хробака. Продається лише у Royal Laboratory, 148 Netting Buildg. Windsor, Ont. На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. За після-платою не висилаємо. (C.35)

ПОКЛИК

ДО РОДИМЦІВ З СЕЛА ПОТОКА, РОГАТИНСЬКОГО ПОВІТУ.

Наш місцевий Комітет в Нюарку одержав низше наведений поклик з рідного краю до поміщення в українській американській пресі, з просьбою о дальші жертви на докінчення будови Народного Дому в селі Потоці, рогатинського повіту.

Звертаємося до Вас, дорогі Родимці, зверніть увагу на сей поклик і не відмовте помочі нашим землякам у старім краю. Пішліть їм, що зможете, і пішліть ского, бо хто скоро дає, сей двічи дає.

Замісцевий Комітет в Нюарку, Н. Дж.:

Николай Пащин, предс.;
Ілько Гнида, касієр;
Василь Конопада, писар.

49 Rutgers St., Newark, N. J.

До Братів і Земляків з села Потока, рогатинського повіту, що перебувають тепер в Америці.

До Вас всіх, що цілим серцем лините до рідного краю, що хочете його бачити ще вільним, що хочете ще дочекати цеї хвилі, коли між вільними народами заговорить про своє право на своїй землі цілий український народ, до Вас, Земляки, з нашого рідного села і з других околиць, звертається отсим ціла свідома громада Потока. Поможіть нам у нашій потребі. Сповніть і Ви свій обовязок сина, що не забув, бо не міг забути, про ту землю, що його породила, а не зі своєї вини виживити не могла. Далеко загнав Вас від рідних сторін політичний, господарський і культурний гніт та визиск. Морені голодом і браком людського заробітку, Ви мусили втікати з батьківщини, щоби ратуватися перед голодом. Ви вирвалися з цеї жорстокої судьби і пішли на чужину. А там гиблять Вас туга за рідною землею.

Щоби вкешити своєму серцю, требаб Вам єднатися до спільної праці тут з нами, помагати нам у боротьбі за освідомлення народу, за здобуття землі і волі. До нині ще не змінилася неволя українського працюючого народу. Навпаки, відносини ще загострилися, боротьба ще стала тяжчою і тому засоби нашого змагання мусять бути більші.

Ця боротьба не ломить нас, але поволі творить з нашого народу силу, яка вірить у свою будучність. І чим більше Ви поможете нашій боротьбі, тим скорше прийде день нашого визволення, який і Вам буде радістю. Перед нами стоїть два великі завдання у громаді: Перше завдання — се докінчення будови Українського Народного Дому, який повстав при видатній допомозі кількох свідомих одиниць в Америці та місцевих селян. Закуплено колись жидівську, а тепер панську коршму, з якої треба тепер зробити твердиню для боротьби з пануванням тьми в селі. Свідомі села радо дають і працю і гроші, але всі ми тепер збідніли, тож не богато можемо дати. Тому до Вас кличемо, дорогі Родимці: Поможіть нам!

І в другім ще випадку поможіть: Біднота живе і бореться у нас з нуждою так само, як давнійше. Але заробітків менше і щораз менше. Працюємо тяжко визискувані на панських орендаторських ланах. З тим визиском треба підняти боротьбу і то організовану. Підставу для тої боротьби створено в професійній селянській організації **„Селянській Спілці"**. Але вона не має в нас ані відповідного поміщення ані фондів до активнійшої боротьби. І тому визиск людської праці стає щораз страшніший, нужда кріпшає, а надія на здобуття землі гине. Тільки сильна професійна організація могла би номогти селянству і усунути панський визиск. На англійський страйк стягалося робітництво цілого світа, а доля нашого працюючого селянства в десятеро тяжча від долі англійських вуглекопа.

Одинока наша надія на нашу працю, а Вашу поміч. Поможіть нашій „Селянській Спілці".

Всі жертви шліть на адресу голови Комітету будови „Народного Дому" в Потоці і голови „Селянської Спілки" Василя Чолія, сина Андрія, а окремо повідоміть секретаря Григорія Гринчишина, обох в Потоці, почта Рогатин, або через „Союз Селянських Спілок" у Львові, Ринок ч. 10, II. пов.

Василь Чолій, голова;
Григорій Гринчишин, секр.;
Михайло Пащин, заст. гол.

ЛІКУВАННЯ СВІЖИМ ВИНОГРАДНИМ СОКОМ.

Все більше признають загально лічничу силу овочам. Кождий повинен щодня їсти богато свіжих овочів. На жаль, органи травлення богато людей не терплять так богато целюлозы. А найкорисніші складові части містяться в овочевім соці. Добувати сок із звичайних овочів (яблок, грушок) то коштує богато труду й заходу тай годі його богато вишснути. Лише з одного овочу, з винограду, можна витискати вигідно богато соку. Тому свіжий виноградний сік надається дуже як лікарство, а поміщений він є при дуже богато недугах. Це вже випробовано і доказано науково.

Давнійше задля лікування виноградом люде їздили у виноградні околиці і їли там виноград просто з тичок. Це крім коштів і перерви в занятті потягало за собою ще інші шкоди. Рано виноград такий зимний, що нерідко спричинює заболення в травленню. На винограді богато бруду, насікомих, а це певно не причиняється до лікування. Богато хорих, передовсім нервово хорих, нарікають на змучення з причини пережовання, вони дістають корчі (судороги) в устах і в щоках. Бо приміром коли хто через день їсть два кг. винограду, то мусить пожвякати 800 виноградних ягід. Хто їсть виноград з лушпинками і зернятками, той також шкодить собі. Тому, що ті частинки годі сравити, вони збиваються в кульки і творять в кишках небезпечну перешкоду. Таксамо їх кваси спричинюють затвердження. Тому краще уживати лише сік із винограду як ліку. Сік можна витискати овочевою прасою або в сильній газі згл. в матерії для фільтрування. Коли виноград трохи твердий, то насамперед треба його порозшувати у ситі. Таку курацию можна переводити, не перериваючи заняття, дешево і вигідно — вдома. Завдяки досконалій комунікації добрий виноград можна тепер усюди дістати. Все треба вибирати великі, мякі, сочисті виноградні ягоди, час до часу міняючи сорту винограду, бо це побуджує апетит.

Лікування виноградним соком є хоч би тому ліпше, як іншими напитками, що виноградна есенція добра в смаку. А це годі заперечити, що приємний смак збільшає ділання. Лікарство, яке радо заживаємо, все має ліпший вплив.

Виноградний сік відсвіжує, побуджує значно діяльність нирок і кишок, збільшує апетит і травлення, само собою, коли пємо його в міру. Отже причиняється до переміни матерії. Властиво лічнича сила виноградного сику полягає в тому, що той сік має в собі богато поживних солей, овочевих квасів і виноградного цукру. Фосфор, вапно, натр і калі, що є у винограді, помічні є передовсім при нервових забуреннях, бо ці мінеральні соли скріпляють нерви. Зрештою ділання це залежне від скількости і степення квасу спожитого соку.

Малі скількости (до двох кг. денно) дуже солодкого винограду зашпаровують у тілі білок, помагають відживлюванню, збільшають масу мяса і товщів. Самособою рівночасно треба добре відживлятися: їсти мясо, хліб із маслом, яйця і сир. При таких відносинах лікування принесе успіх: худим, нервовим, недокровним, шкрофулічним або сухітичним людям. Хорі на нерви повинні їсти менше мяса, а зате більше масла, яєць і сира.

Колиж імо більше винограду богатого в кваси (до чотирох кг. денно), то травлення прискорюється, поживу менше зужитковується, збільшається витрату води і цим спричинюється схудлення (позбавлення товщів) організму і позбавлюється його води. Добра є така курация виноградним соком для тих людей, що терплять на забурення в жолудку (наслідком того, що богато сидять), при затовщенню, затвердженню, геморойдах, гіхті (ломота в суставах), при недугах нирок і печінки та вкінці як додаткове лікування при зажиманню розвільнюючих мінеральних вод (маріенбадських і иньших).

Дієта при цьому мусить бути скупа: мало мяса, а здержуватись від товщів і масла. Щоби лікування мало ще кращі успіхи, не забувати про гімнастику, воздушні купелі, змивання тіла водою.

Курацію зачинати від фунта до одного кг. винограду денно. Цю скількість збільшувати постепенно через три тижні. Потім цю скількість знову зменшувати, так що ціле лікуваня займе пять до шість тижнів. Виноградний сік заживати тричі на день. Половину випити рано натще хіба зїсти кавалок шкірки з хліба. Годину пізніше зїсти легкостравне снідання. Третю четвертину виноградного соку спожити годину перед обідом а останню четвертину геть пополудні, принайменше годину перед вечерою.